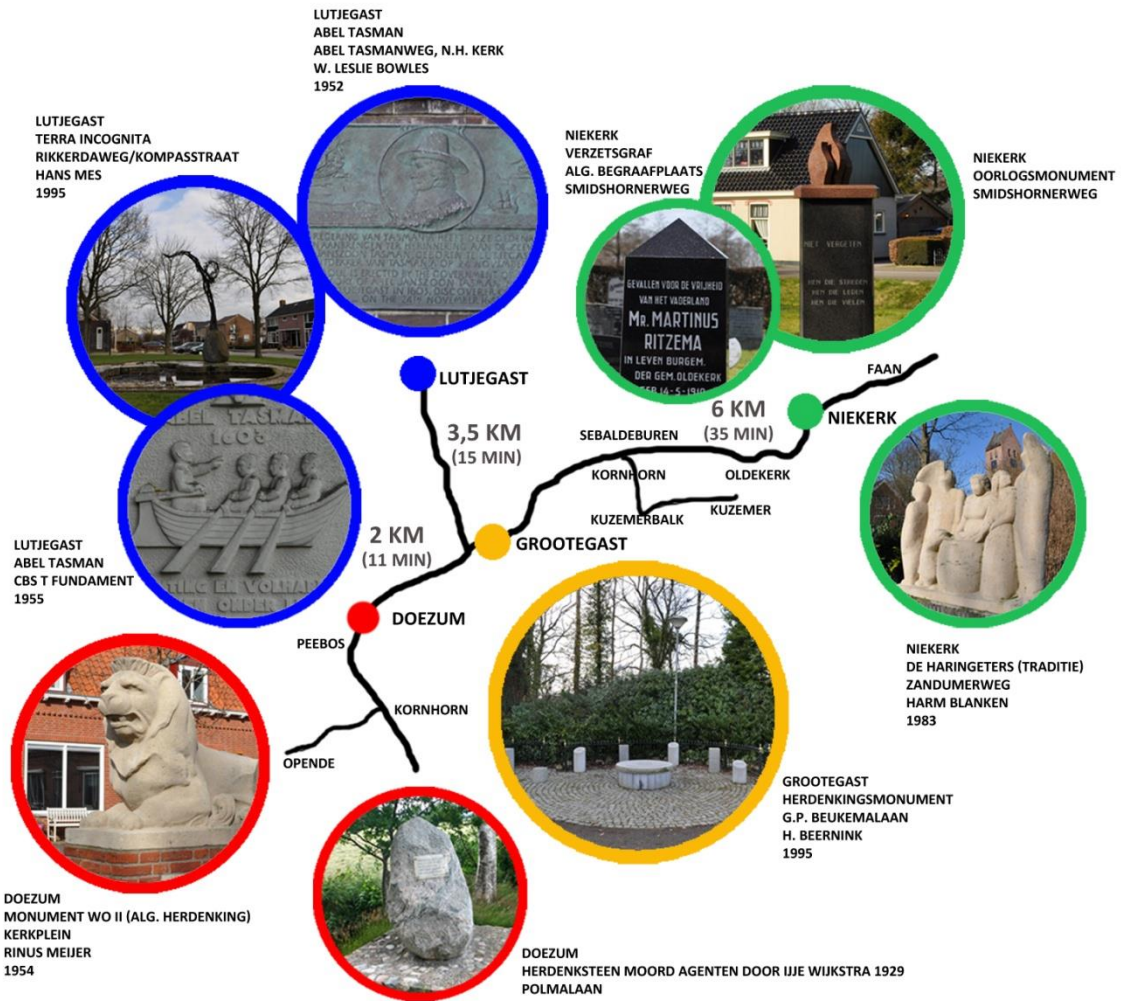

Beeldenroute Grootegast

Doelgroep: groep 7/8 Gemeente Grootegast

Ontwikkelaars: Dineke Van der Wal en Ingeborg Bennink

De Herinnering Verbeeld - Docentenhandleiding

Inhoud

Erfgoedles

Deel 1 - Introductieles: hoe herinneringen te verbeelden	3
Deel 2 - Onderzoekles: samenstellen dossier	5
Deel 3 - Verwerkingsles: mijn verbeelding	6

Extra informatie

Kerdoelen	7
Lijst met geschiedgerelateerde kunstwerken in Gemeente Grootegast (incl. locatie monument/kunstwerk IJje Wijkstra)	8

LET OP: VERGEET NIET DE POWERPOINT 'De Herinnering Verbeeld' te downloaden en de werkvellen (1 om mee te nemen naar het monument, 1 voor de huiswerkopdracht) voor de leerlingen te printen

De Herinnering Verbeeld - Docentenhandleiding

1 - Introductieles: hoe herinneringen te verbeelden

Duur: minimaal 20 minuten, max 1 uur (afhankelijk van koppelen aan andere vakken/ bruggetje met Geschiedenisles)

Vorbereiding docent: Bekijken powerpoint en beschrijving slides lezen (volgende pagina)

Materiaal: Aangeleverde powerpoint presentatie (desgewenst zelf aan te vullen) + digibord

Thema: herinneren, herdenken, verbeelden.

Doel: De leerlingen maken kennis met het thema herinneren. Ze denken na over wanneer iets of iemand belangrijk is om te herinneren en ontdekken welke manieren er zijn om een herinnering te bewaren.

De leerlingen gaan kritisch naar monumenten kijken en denken na over de criteria waar een monument aan moet voldoen. De leerlingen formuleren een aantal vragen die ze kunnen stellen bij een monument om het te beoordelen.

Inhoud: Tijdens deze introductieles gaat de docent in gesprek met leerlingen om na te denken over de thema's herinneren, herdenken en verbeelden.

A. Begin de les met behulp van de volgende vragen:

(Er worden enkele voorbeelden van antwoorden genoemd, maar er is natuurlijk veel meer mogelijk.)

- Wat doe jij wanneer je een gebeurtenis of persoon niet wilt vergeten? (foto's maken, een souvenir kopen op vakantie, een grafsteen voor een overleden persoon)
- Waar zet je dat neer? Berg je het op of zet je het ergens neer waar je het goed kunt zien?
- Welke gebeurtenissen of personen zijn voor ons allemaal belangrijk om niet te vergeten? (Tweede Wereldoorlog, jodenvervolging, Groningens Ontzet, Koningshuis)
- Zijn er voorwerpen speciaal gemaakt zodat wij dit niet vergeten/die ons hier aan herinneren? (oorlogsgraven, monument op de Dam, beeld van een burgemeester, herinneringsplaquette etc.)

B. Vervolgens bekijkt de docent samen met de leerlingen de powerpointpresentatie (zie op de volgende pagina de beschrijving van deze powerpointpresentaties). Bij elk monument in deze presentatie kunnen de volgende vragen worden besproken.

- Ken je dit monument?
- Weet je waar het staat?
- Weet je waar het voor bedoeld is?
- Waaraan kun je dat zien?
- Kun je aan het monument zien waar het voor bedoeld is? Waarom wel/niet?
- Vind je het monument passen bij de persoon of gebeurtenis?
- Zou jij iets anders doen/maken? Of is het monument goed zoals het is?

Afsluiten/opbrengst:

Aan het einde van deze bespreking vertelt de docent aan de leerlingen dat ze twee beelden in het eigen dorp/de eigen omgeving zullen bezoeken. Probeer samen met de leerlingen een aantal (drie tot vijf) vragen te formuleren die gesteld kunnen worden om te achterhalen of een kunstwerk/monumenten een historisch verhaal goed vertelt/verbeeldt.

Schrijf deze vragen op het bord zodat de leerlingen de vragen over kunnen schrijven. Deel vervolgens het werkvel uit dat ze meenemen wanneer ze de beelden/monumenten bezoeken en laat de leerlingen de door hen bedachte vragen overschrijven op dit vel. Deze vragen kunnen deels met

De Herinnering Verbeeld - Docentenhandleiding

elkaar overlappen. Doel is dat de leerlingen zelf nadenken over wat zij belangrijk vinden bij de verbeelding van een herinnering. Aan welke eisen moet een goed monument volgens de leerlingen voldoen om waardevol te zijn voor het dorp? Of voor hun als persoon.

Achtergrondinformatie bij Powerpoint:

Monument 1 = Monument op de Dam

Titel: Monument op de Dam

Beschrijving: Het Nationaal Monument op de Dam in Amsterdam is het belangrijkste monument voor de herdenking van de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Het monument staat centraal bij de jaarlijkse Nationale Dodenherdenking op 4 mei, bijgewoond door de koning.

Meer informatie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Nationaal_Monument

Monument 2 = Kunstwerk in kamp Westerbork.

Titel: De 102.000 stenen.

Beschrijving: Het kunstwerk ligt op voormalig Kamp Westerbork en herinnert aan de mensen die in de Tweede Wereldoorlog zijn gedeporteerd en het nazi-regime niet overleefden.

Meer informatie: https://nl.wikipedia.org/wiki/De_102.000_stenen

Extra materiaal: Filmpje: <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/118686/Werkzoekenden-renoveren-kunstwerk-Kamp-Westerbork>

>> Monument 1 en 2 zijn los van elkaar met de leerlingen te bespreken. De nu volgende voorbeelden zijn geschikt om te laten zien dat niet alleen een gebeurtenis/historische periode, maar ook het meest bekende kunstwerk van een kunstenaar als monument/beeld gebruikt kan worden.

Kunstwerk 3 = De Nachtwacht

Titel: De Nachtwacht (officieel: De compagnie van kapitein Frans Banninck Cocq en luitenant Willem van Ruytenburgh maakt zich gereed om uit te marcheren)

Beschrijving: "Het doek toont de schutterscompagnie van kapitein Frans Banninck Cocq en is het enige schuttersstuk van de Nederlandse kunstschilder Rembrandt van Rijn, geschilderd tussen 1639 en 1642 toen de kunstenaar ongeveer 35 jaar oud was. Het schilderij meet sinds 1715 363 x 438 cm en hangt sinds 1885 in het Rijksmuseum Amsterdam. Het canvas toont de twee heren uit de titel, omringd door zestien leden van hun militie, alsmede enkele figuranten, terwijl ze zich aan het opstellen zijn. De Nachtwacht is een van de beroemdste schilderijen ter wereld." (bron: wiki)

Meer informatie: https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Nachtwacht

Extra materiaal: <https://www.youtube.com/watch?v=06eKIXjSgQo>

Monument 3 = Monument op Rembrandtplein

Titel: Rembrandtmonument

Beschrijving: Het geverfde, gietijzeren standbeeld toont Rembrandt van Rijn ten voeten uit in 17e-eeuwse kledij met een geplooid mantel en schildersbaret. Beeld is gemaakt door Louis Royer en in 1852 op zijn sokkel geplaatst. Het heeft niet altijd op het Rembrandtplein gestaan. In 2009 is de beeldengroep na een restauratie niet teruggeplaatst, maar in 2012 uiteindelijk weer wel. De beeldengroep van 'De Nachtwacht' is geen rijksmonument. Het beeld van Rembrandt wel.

Meer informatie: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Rembrandtmonument>

2 - Onderzoekles: Samenstellen dossier

Duur: circa 2 tot 3 uur tijdens schooltijd (2x 1 tot 1,5 uur – bezoek (onderdeel A) en onderzoek (onderdeel C en D) + huiswerkopdracht (onderdeel B).

Vorbereiding docent: Indelen in tweetallen, leerlingen nemen werkvel van inleiding mee, locatie beelden/route voorbereiden. Tip: Verdiep je alvast in één of meerdere verhalen achter de beelden en vertel bijvoorbeeld het spannende verhaal van IJje Wijkstra of over de reizen van Abel Tasman. Deze aanvullende informatie is te vinden op internet. Bijvoorbeeld via de linkjes die op de 'lijst met beelden' staan (zie einde van deze docentenhandleiding). Optie: hulp van ouders vragen

Materiaal: Werkvel leerlingen, toegang computers, vervoersmiddel (fiets)

Vertretpunt: werkvel en de zelf geformuleerde vragen tijdens de introductieles.

Inhoud:

A. De leerlingen gaan met docent (of in groepjes) op pad om twee of drie beelden in de eigen omgeving te bezoeken.

- Deel de leerlingen van te voren in in tweetallen zodat ze kunnen samenwerken.
- Op de lijst met monumenten staat aangegeven welke monumenten zich in de omgeving van uw school bevinden.
- Het bezoek kan op de fiets of lopend, samen met docent of na schooltijd alleen. (Eigen inzicht docent. *Tip: De gezamenlijke fietstocht kan ook als onderdeel D gedaan worden om de resultaten van het onderzoek dan gezamenlijk ter plekke te bespreken*)
- De leerlingen gebruiken tijdens het bezoek een werkvel (o.a. met ruimte om beeld te schetsen) én de eigen gestelde vragen van introductieles.

B. Huiswerkopdracht: Omgevingsonderzoek: Na bezoek aan de beelden vragen de leerlingen in de eigen omgeving (dus aan opa/oma/vader/buurvrouw) of hij/zij het beeld kent en wat ze er van vinden. Wat de betekenis volgens hen is. Of ze het mooi vinden. Of ze het snappen. En of het op een logische plek staat. (Een paar voorbeeldvragen staan op het werkvel, laat de leerlingen dit aanvullen met eigen vragen)

C. Als laatste onderdeel gaan de leerlingen nog op internet of op andere wijze (achtergrond/historische context) toevoegen aan het dossier. Zijn er nog vragen onbeantwoord gebleven? Of misschien wel nieuwe vragen ontstaan? Ook hierbij werken ze in tweetallen.

D. Tot slot worden de resultaten kort (tien minuten) klassikaal besproken. Wat heb je ontdekt over de beelden? Welk beeld vond je het meest bijzonder en waarom? Heb je iets nieuws geleerd? En wederom: Zijn er dingen die jij anders zou doen wanneer jij een monument voor deze persoon of gebeurtenis mocht maken? Of is het monument goed zoals het is? (*Tip: De gezamenlijke fietstocht kan ook op dit moment gedaan worden om de resultaten van het onderzoek dan op locatie te bespreken*)

De Herinnering Verbeeld - Docentenhandleiding

3 - Verwerkingsles: mijn verbeelding

Duur: deel I: 2 uur, deel II: 2 uur

LET OP: Week van te voren voorbereiding docent: Docent vraagt leerlingen om véél van één soort materiaal mee te nemen voor de verwerkingsles. Dit zullen ze gebruiken om een eigen ontwerp voor een monument te maken.

Vorbereiding docent: klaarzetten materialen

Materiaal: Schetspapier, potloden, 'verbindingsmaterialen' (bijvoorbeeld: lijm, touw, wol, splitpennen, paperclips, nietjes, naald en draad, hamer en spijkers, ijzerdraad en kniptang, etc.)

Vertrekpunt: na onderzoekles hebben leerlingen gezien en nagedacht over hoe een beeld is te beoordelen, te zien, te lezen. Bijvoorbeeld: wat zouden ze zelf doen?

Verwerkingsopdracht deel I

- Leerlingen nemen zelf veel van 1 materiaal mee (bijvoorbeeld: wc rollen, conservenblikken, luciferdoosjes, houten blokken, takken, grind)
- De leerlingen werken wederom in tweetallen, ze maken dus samen één ontwerp.
- De school levert alleen verbindingsmateriaal en gereedschap om dit te kunnen gebruiken

De les start met nadenken over wat de leerlingen willen uitbeelden. Ze kiezen een onderwerp: persoon of gebeurtenis die belangrijk is voor de omgeving (mag dus ook Abel Tasman zijn, maar bijvoorbeeld ook hun eigen oma) en bedenken hoe ze dit onderwerp kunnen verbeelden. Allereerst maken ze een schets. Het accent ligt op het verbeelden van het eigen gekozen onderwerp. Daarbij moeten ze hun keuzes kunnen motiveren. Waarom hebben ze het monument op deze manier ontworpen? Waar verwijst het naar?

De leerlingen maken vervolgens het beeld dat ze geschetst hebben in het echt van de twee materialen die ze zelf hebben meegebracht en maken gebruik van de verbindingsmaterialen van school. Hierbij kunnen contrasten ontstaan, bijvoorbeeld tussen steen en wol. Daarnaast gaan de IIn duurzaam om door hergebruik van de meegebrachte materialen: er wordt weer wat nieuws van gemaakt.

Na afloop presenteren de leerlingen kort het resultaat aan elkaar. Wat hebben ze gemaakt? Voor wie of welke gebeurtenis is het gemaakt? Kun je dat zien? Hoe zie je dat? Waarom heb je daar voor gekozen?

Verwerkingsopdracht deel II (Docent kiest zelf uit A of B:)

A - De leerlingen fotograferen hun beeld, printen het uit en knippen het beeld uit. Vervolgens denken de leerlingen na over op welke plek in het dorp waar hun beeld het beste tot zijn recht zou komen. Het uitgeprinte plaatje kan d.m.v. gebruik van perspectief (plaatje vlak voor de camera) op die plek worden gefotografeerd. Zo lijkt het alsof het beeld echt op die plek in het dorp staat. Met de gemaakte foto's kan een online expositie worden samengesteld bijvoorbeeld op de website van de school of de klas.

B - Offline expositie

De leerlingen richten een tentoonstelling in op een locatie (school, klas, bibliotheek, bejaardencentrum etc). Ze schrijven een begeleidende tekst van circa 75 tot 100 woorden bij hun beeld met een titel voor het werk, uitleg over het gemaakte beeld (Voor wie of wat is het gemaakt? Waar kun je dat aan zien? Welke keuzes hebben ze gemaakt?).

KERNDOELEN

aansluiten bij kerndoelen 39, 44, 51, 52, 53, 54, 55, 56

Mens en Maatschappij

kerndoel 39

De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu. [naar leerlijn](#)

Natuur en techniek

kerndoel 44

De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik. [naar leerlijn](#)

Tijd

kerndoel 51

De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren. [naar leerlijn](#)

kerndoel 52

De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust, televisie en computer. De vensters van de canon van Nederland dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvlakken. [naar leerlijn](#)

kerndoel 53

De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis. [naar leerlijn](#)

Kunsthzinnige oriëntatie

kerndoel 54

De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. [naar leerlijn](#)

kerndoel 55

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. [naar leerlijn](#)

kerndoel 56

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed. [naar leerlijn](#)

LIJST MET BEELDEN IN GEMEENTE GROOTEGAST

1] Grootegast

Herdenkingsmonument > G.P. Beukemalaan

Ter nagedachtenis aan: Militairen in dienst van het Ned. Kon. na 1945, Koopvaardijpersoneel, Militairen in dienst van het Ned. Kon. 1940-1945, Burgerslachtoffers, Burgers voormalig Nederlands-Indië, Vervolgden Nederland, Verzet Nederland

Ontwerper: H. Beernink (27-11-1941)

Onthulling: 4 mei 1995

Vorm en materiaal: Het herdenkingsmonument in Grootegast is een cirkelvormige gedenksteen van Belgisch hardsteen. Op de steen is het gemeentelijke wapenschild aangebracht. Achter de gedenksteen zijn in een halve cirkel zes kleine zuiltjes geplaatst. Aan weerszijden van de steen is een zuilvormige gedenksteen geplaatst. Achter het geheel bevindt zich een groen hekwerk.

Teksten: De tekst op de cirkelvormige gedenksteen luidt: 'OPDAT WIJ NIET VERGETEN 1940 - 1945.'

Op ieder zuiltje is een jaartal vermeld: '1940 - 1941 - 1942 - 1943 - 1944 - 1945'.

De tekst op de linkersteen luidt: 'NEDERLANDS INDIË 1946 1947 1948 1949'.

De tekst op de rechtersteen luidt: 'FOKKE GERRIT DE VRIES * 11-02-1912 + 11-05-1940
DOEKE VAN DUINEN * 06-08-1900 + 06-09-1942 GERRIT PIETER BEUKEMA * 30-08-1903 +
31-10-1943 HENDRIK TOP * 22-07-1887 + 13-07-1944 DURK BOONSTRA
* 31-08-1923 + 11-11-1944 ALBERT VAN HAM * 10-11-1898 + 01-12-1944 HENDRIK
MULDER * 03-11-1910 + 02-04-1945.'

Wijziging: Het hekwerk is in 2000 achter het monument geplaatst. De rechtersteen is in april 2009 aan het monument toegevoegd.

Locatie: Het monument is geplaatst in het plantsoen aan de G.P. Beukemalaan in Grootegast.

De Herinnering Verbeeld - Docentenhandleiding

Dit monument is geadopteerd Dit monument is geadopteerd door:

- Obs. 'De Molenberg'
- Ger.bs. Joh. Bogerman
- Samenwerkingsschool De Aquarel
- Jan Kuiperschool

2] Niekerk

De Haringeters > Aldringastraat / Zandumerweg

Ter nagedachtenis aan: Ter ere van Menno Jeltema- Niekerker

Kunstenaar: Harm Blanken (Beeldhouder)

Over het Monument: Het monument Haringeters werd in 1983 gemaakt door beeldhouwer Harm Blanken, ter ere van Menno Jeltema. Deze Niekerker liet in 1476 een groot stuk land na aan het Pepergasthuis in de stad Groningen. Dit deed hij onder de voorwaarde dat het gasthuis ieder jaar op de woensdag voor Pasen een ton haringen aan de armen van Niekerk zou schenken. In 1979 werd deze verplichting afgekocht, maar de traditie wordt nog steeds in ere gehouden door de Menno Jeltmastichting.

Meer informatie: <http://toerisme.groningen.nl/over-groningen/groningen-op-de-kaart/bedrijfdetails/2712/monument-haringeters>

3] Niekerk

Oorlogsmonument > Smidshornerweg

Type: Beeld/zuil

Ter nagedachtenis aan: Oorlogslachtoffers algemeen

Kunstenaar: ?

Vorm en materiaal: Het oorlogsmonument in Niekerk (gemeente Grootegast) is een driehoekige zuil, uitgevoerd in rood en zwart marmer. De zuil is bekroond met een beeldhouwde vlam. Op de zuil is een tekst aangebracht.

Locatie: Het oorlogsmonument bevindt zich op de Algemene Begraafplaats aan de Smidshornerweg te Niekerk (gemeente Grootegast).

4] Niekerk

Verzetsgraf > Smidshornerweg

Type: Graf

Beschrijving: Het verzetsgraf in Niekerk (gemeente Grootegast) herbergt het stoffelijk overschot van een gefusilleerde verzetsman. Op het graf is een zerk van zwart marmer geplaatst.

Kunstenaar: ?

De tekst op de zerk luidt: 'GEVALLEN VOOR DE VRIJHEID

VAN HET VADERLAND

MR. MARTINUS RITZEMA

IN LEVEN BURGEM.

DER GEM. OLDEKERK

GEB. 14-5-1910

TE LEENS

OVERL. 10-4-1945

TE BAKKEVEEN

B. 2:10'.

5] Doezum

Monument WO II > Kerkplein

Type: Beeld

Ter nagedachtenis aan: algemeen WOII

Kunstenaar: Rissinus D. (Rinus) Meijer (Groningen 1917 - Harkstede 1985), beeldhouwer ([RKD database](#)).

Jaar: 1954

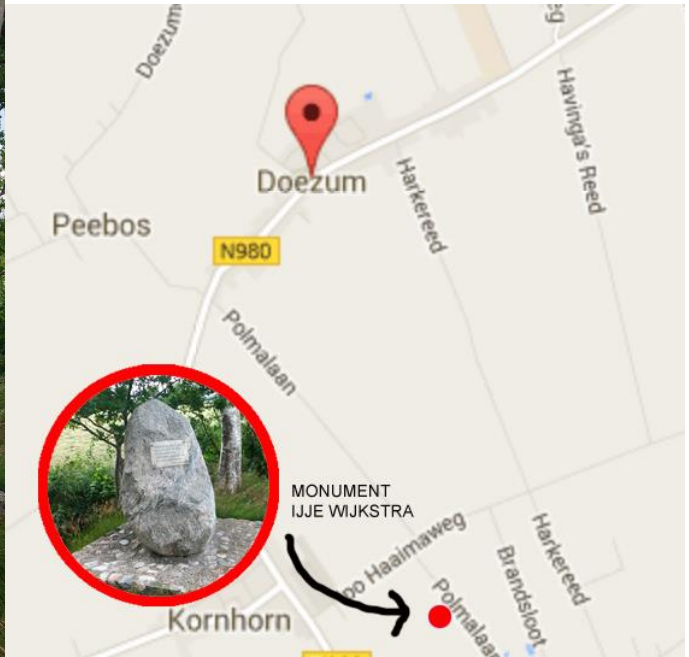
Vorm en materiaal

Het oorlogsmonument in Doezum (gemeente Grootegast) is een wit natuurstenen beeld van de Nederlandse leeuw. Het beeld is geplaatst op een gemetseld voetstuk.

Extra informatie:

Sta een ogenblik stil... Monumentenboek 1940/1945 van Wim Ramaker en Ben van Bohemen. (Kampen, Uitgeversmaatschappij J.H. Kok Matrijs, 1980). ISBN 90 242 0185 3.

Dit monument is geadopteerd: PCbs. Remmelt Booy

6] Doezem

Herdenksteen > Polmalaan

Type: Herdenksteen

Ter nagedachtenis aan: Herdenksteen moord Agenten door IJje Wijkstra 1929. Gedenksteen staat aan de Polmalaan (vroeger Rottelaan) tussen [Kornhorn](#) en [Doezum](#) waar het drama zich voltrok

Jaar: ?

Kunstenaar: ?

Tekst op de steen luidt: "Wanneer je geest gaat zwerven met de wind, doe je, alleen en onbewaakt, anderen en dus ook jezelf kwaad".

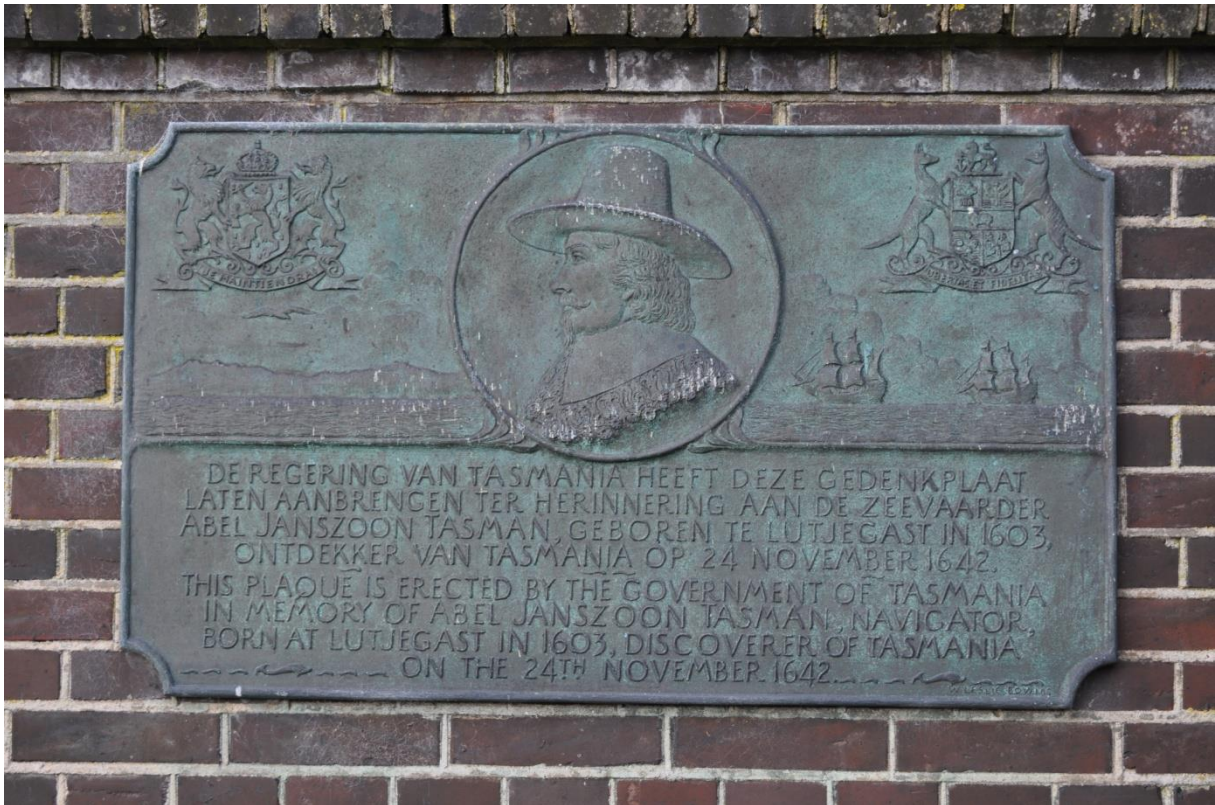
Extra informatie + materiaal (zoals verhalen en brieven): <https://www.blokhuispoort.nl/ijje-wijkstra/>

of:

https://nl.wikipedia.org/wiki/IJje_Wijkstra

of:

<https://www.deverhalenvangroningen.nl/alle-verhalen/ijje-wijkstra-en-de-moorden-in-doezum>

7] Lutjegast

Abel Tasman > Abel Tasmanweg, N.H. Kerk

Type: Plaquette

Ter nagedachtenis aan: Abel Tasman

Kunstenaar: W. Leslie Bowles

jaar: 1952 plaquette

Tekst op plaquette luidt: De regering van Tasmanie heeft deze gedenkplaat laten aanbrengen ter herinnering aan de zeevaarder Abel Janszoon Tasman, geboren te Lutjegast in 1603, ontdekker van Tasmania op 24 novmber 1642. This plaque is erected by the government of Tasmania in memory of Abel Janszoon Tasman, navigator, born at Lutjegast in 1603, discoverer of Tasmania on the 24th november 1642

8] Lutjegast

Terra Incognita > Rikkerdaweg/Kompasstraat

Type: Beeld

Ter nagedachtenis aan: Abel Tasman en zijn zeereis

Kunstenaar: Hans Mes

Jaar: 1995

Over: Hans Mes verwerkte een deel van de kustlijn en het portret van Tasman in het monument Terre Incognita

Meer informatie beeld: <http://www.historischlutjegast.nl/nieuws/2014/08/19/opening-nieuw-abel-tasman-museum/>

Meer informatie over Abel Tasman: o.a. https://nl.wikipedia.org/wiki/Abel_Tasman

9] Lutiegast

Abel Tasman > Zeenhaanstraat, CBS t Fundament

Type: Gedenksteen

Ter nagedachtenis aan: Abel Tasman

Jaar: 1955

Kunstenaar: Onbekend

Meer informatie over beeld: Steen met een portret, een roeiboort met vier zeelieden, en tekst

Tekst op steen: Abel Tasman 1603 Richting en volharding gegeven onder leiding van een man

Meer informatie over Abel Tasman: zie informatie bij beeld nr 8

